

Praktijkvoorbeeld: Werken vanuit leerdoelen in een heterogene groep

Sommige lesgroepen kunnen niet op taalniveau worden ingedeeld. Denk hierbij aan Taal en Ouderbetrokkenheidsgroepen (TOB), taal op de werkvloer of een instroomgroep voor inburgering. Er zitten dan leerders met verschillende taalniveaus en studievaardigheden in de groep. Dat vraagt om veel differentiatie door de begeleider. Het werken vanuit functionele taaldoelen is dan een mogelijke uitkomst. Iedereen werkt naar eigen vermogen aan een leerdoel dat bij hun situatie past. Je kunt daarin verschillende indelingen maken: je kunt leerders met (ongeveer) hetzelfde taalniveau aan elkaar koppelen of je kunt leerders met kinderen in dezelfde leeftijd.

Voorbeeld: Jenny werkt op een taalschool die de NT2-leerdoelen gebruikt bij de intake van hun cursisten. Op basis daarvan worden de groepen samengesteld. Jenny's groep bestaat uit cursisten die werk zoeken. Het taalniveau varieert van A1 tot en met B1 en de cursisten zijn tussen de 20 en de 55 jaar oud. Jenny wil haar leerders voorbereiden op de gesprekken met hun werkconsulent. Jenny gebruikt de les om hen te laten nadenken over hun korte- en langetermijndoelen.

Hoe pakt ze het aan?

- **Stap 1 – Leerdoelen introduceren**

Jenny legt de hele groep uit waarom het belangrijk is om eigen leerdoelen te kiezen. Ze vertelt over de participatieplicht en over de gesprekken die de leerders zullen moeten gaan voeren. Daarbij legt ze ook uit dat niet iedereen taal om dezelfde redenen nodig heeft. Dat leer je vooral buiten de les. Dat betekent dat het kan zijn dat in de les niet iedereen aan hetzelfde doel werkt.

“Nederlands leren in de les heeft pas zin als je het óók buiten de les kunt gebruiken. Je leert taal in de wereld.”

- **Stap 2 – Leerdoel kiezen (plenair)**

Jenny verspreidt kaartjes met verschillende soorten werk over de tafel. De leerders krijgen de tijd om er iets uit te zoeken wat hen interessant lijkt. Sommigen kiezen een beroep waar ze een (hbo-)opleiding voor moeten volgen. Anderen kiezen werk dat ze op kortere termijn al zouden kunnen beoefenen, tijdens hun participatieplicht. De leerders staan om de tafel heen. Ieder zoekt voor zichzelf iets uit, maar ze helpen elkaar ook.

- **Stap 3 – Subdoelen formuleren (in groepjes)**

Nu is het zaak dat de leerders voor zichzelf bedenken welke stappen ze moeten zetten om tot dit doel te komen. Jenny legt leerders uit dat ze tot een bepaald doel kunnen komen door het gekozen werk bovenaan een trap van 10 treden te zetten. Ze stelt daarbij de volgende vragen:

- Welke stappen moet je zetten om tot trede 10 te komen?
- Wat kun je al?
- Wat is je eerste stap?
- Wat doe je daarna?

Als werkvorm voor het formuleren van subdoelen gebruikt Jenny de Placemat-methode. Ze laat de leerders in groepjes van 2 of 3 samen hun doelen bedenken. Het is hierbij de bedoeling dat ze ook met elkaar meedenken. Ieder schrijft zijn gewenste beroep of werk in het midden van een eigen placemat. Daarna behandelt het groepje één voor één de placemats van de groepsleden. In elk vak werken ze aan één van de volgende vragen:

- Welke stappen ga je zetten om tot dit doel te komen?
- Wat heb je daarvoor nodig?
- Welke taal heb je nodig?
- Wat kun je in de les doen om hier aan te werken?

Daarbij werkt de hele groep eerst aan het gewenste werk van één leerder en daarna aan die van de anderen. Ze helpen elkaar met het bedenken van stappen. Ze maken hierbij gebruik van elkaars kennis.

Jenny loopt rond tussen de groepjes en helpt de leerders die niet verder komen, bijvoorbeeld door voorbeelden te geven van te zetten stappen, door tips te geven over bedrijven en andere mogelijk relevante plekken in de omgeving of door te helpen met sommige Nederlandse woorden. Voor een enkel groepje is het zelf formuleren van doelen nog lastig. Voor deze leerders is 'de taal leren' het doel zelf. Daarop antwoordt Jenny dat je de taal kunt leren die je zelf nodig hebt voor je werk of hobby en dat iedereen ander werk of andere hobby's heeft.

- **Stap 4 – Terugkijken**

Aan het einde van dit lesdeel vraagt Jenny plenair wat de leerders vonden van het werken vanuit leerdoelen en om elkaar hiermee te helpen. De groep reageert positief. Het moet nog een beetje landen, maar het idee van werken vanuit leerdoelen beklijft elke les een beetje meer. In de eerstvolgende les kijken ze terug op de geselecteerde leerdoelen. In de tussentijd hebben de leerders kunnen nadenken over hun (sub)doelen en eventueel ingezien toch een ander soort doel te stellen. In die les gaan ze ook aan hun eerste subdoel werken.

Kennis – Houding - Taal

Om aan een functioneel taalleerdoel te werken, zijn er drie elementen nodig: kennis, houding en taal.

Om de taal in de praktijk te gebruiken, moet je kennis hebben van de wereld en weten hoe je je daarin wil en kunt bewegen. Werk je binnen een functionele context aan één element, dan werk je ook meteen aan de andere twee. Bijvoorbeeld: vertel je de leerder over vacatures zoeken in Nederland (kennis), dan staat de leerder ervoor open om naar vacatures te zoeken (houding) en zal door het lezen van vacatures nieuwe woorden leren (taal).

Verder lezen?

Op zoek naar meer werkvormen om in groepsverband leerdoelen te selecteren en subdoelen te formuleren? Hier vind je 24 werkvormen voor groepscoaching.

Tips voor het begeleiden van nieuwkomers

- Vinden leerders het moeilijk om een beroepsperspectief te kiezen in jouw les? Vraag dan of de leerder wel open staat voor vrijwilligerswerk of een hobby.
- Vinden leerder het moeilijk om subdoelen te formuleren? Gebruik dan de doelen uit het domein 'Werk zoeken' en vraag de leerders om die in de voor hen juiste volgorde te leggen.
- Verzamel 'bewijs' van de gezette stappen in een portfolio. Die kunnen nieuwkomers meenemen naar hun gemeente of werkconsulent. Denk aan een (geschreven) verslagje of door een aantal NT2-leerdoelen te printen en in de map a.d.h.v. de sterren bij te houden aan welke doelen er is gewerkt.

Dit praktijkvoorbeeld is tot stand gekomen in samenwerking met ROC Vonk – Locatie Den Helder
